

Revisjon av konsesjonsvilkår for Evanger kraftverk - Eksingedalsvassdraget og Teigdalsvassdraget – Høyringsuttale frå Vaksdal kommune

Vaksdal kommune ser på vasskraftregulering som bruk av ein miljøvenleg, fornybar og fossilfri ressurs, med stor samfunnsnytte, også for vår kommune. Samstundes må reguleringa og energiproduksjonen byggje på berekraftprinsippet, der natur- og miljøverdiar vert tekne omsyn til. Mange av dagens konsesjonsvilkår er gamle, og trengs sjåast på i lys av ny kunnskap.

I dette høvet tek høyringsuttalen vår utgangspunkt i verknadane/ulempene reguleringa har ført til, i og langs Eksingedalsvassdraget, med framlegg til tiltak for å redusere/utbetre desse, og leggje grunnlag for minst mogeleg skade ved framtidig regulering.

Vaksdal kommune har følgjande krav til vilkårsrevisjonen:

ANADROM STREKNING I EKSO (frå Høsefossen til Eidsfjorden)

- **Auke i minstevassføring nedanfor Nesevatnet, fortrinnsvis med bakgrunn i Q95-verdien**
Tiltaket gjev 5,33 m³/s om sommaren og 1,06 m³/s om vinteren, samanlikna med høvesvis 2 m³/s og 1 m³/s i dag. Alternativt kan minstevassføring ta utgangspunkt i «Alminneleg lågvassføring (ALV) eller vassdekt areal. Føremålet er å fremje levekåra for anadrom fisk.
- **Innføring av nye og detaljerte krav ved vasstandsendringar/effektkøyring, Myster kraftverk.**
Føremålet er å hindre tørrlegging av leveområde og stranding av ungfisk.
- **Pålegg om fagleg overvakning og gjennomføring av biotoptiltak**
Som følgje av reguleringa, må BKK syte for – og koste – fagleg overvakning av den biologiske tilstanden i anadrom del av Ekso, og å vidareføre naudsynte tiltak for å fremje produksjonen og levekåra i elva (laks og sjøaure).
- **Utarbeiding av terskelplan** for å vurdere nytten av eksisterande tersklar/tiltak i høve til erfaringar og ny kunnskap (verknad, effekt m.m.). Gjeld heile Ekso.
- **Pålegg om fisketrapp i Høsefossen, ev. andre vandringsfremjande tiltak**
Føremålet er å utvide naturleg gyte- og oppvekstområde for anadrom fisk, spesielt laks. Tiltaket bør knytast til behov for nytt produksjonsareal.
- **Pålegg om spesifisering av rutinar for å hindre gassovermetning ved Myster kraftverk**
Målet er at konkrete og fastsett rutinar skal sikre tilstrekkeleg tilsyn/overvakning av anlegga (bekkeinntak m.m.) Føremålet er å hindre tap av laksefisk.
- **Avklare regulanten sitt ansvar for kalking av lakseførande strekning.**
Overføring av vatn frå Eksingedalsvassdraget har truleg påverka vasskvaliteten i Ekso negativ, ved at surare vatn frå sidebekkar har fått større påverknad, og senka pH-verdien. Her er det naturleg at BKK sin rolle ved kalking av Ekso vert avklart.

EKSO OVANFOR ANADROM STREKNING (Eikemo – Gullbrå)

- **Pålegg om jamleg klipping/fresing av elvebotnen for krypsiv og flotgras.**
Prioriterte område: ovanfor Nesevatnet, ved Flatekval, Lavik, Bergo og andre tilgrodde stader. Avbøtande tiltak som følge av reguleringa, mellom anna for å fremje fisket. Tiltaket bør gjennomførast etter femårsplanar, og i nær kontakt med lokale fiskeinteresser.
- **Krav om driftsavtale med lokale fiskeinteresser for å vidareføre kultiveringsarbeidet.**
Regulanten bør inngå og betale for driftsavtale med lokale fiskeinteresser, for å sikre forvaltings- og kultiveringstiltak som fremjar fisken og fisket (utfisking, oppføring og reutsetting av stor fisk, m.m.)
- **Krav om reinsking av Trefallvatnet for sedimentert finststoff grunna reguleringa.**
Bakrunnen er mykje sedimentasjon over tid. Tiltaket vil fremje vassmiljøet og forholdet for fisk/fisket. Reinsking må skje etter godkjend plan.
- **Vurdering av høgare innbetaling til lokale konsesjonsfond for opphjelp av vilt/fisk.**
Årleg innbetaling til fonda bør sjåast i høve til dagens kraftproduksjon og pengeverdi. Tiltaket gjeld heile vassdraget (også anadrom del).

REGULERINGSMAGASINA MED OMKRINGLIGGJANDE OMRÅDE

- **Innføring av minstevassføring fra Askjelldalsvatnet og andre reguleringsmagasin.**
Gjeld vassføring i øvre/midtre delar av vassdraget, med spesiell vekt på landskapsverdiar, reiseliv og ålmenn bruk av vassdraget. NVE bør gjere ei vurdering ut frå «kost/nytte».
- **Vurdering av magasinrestriksjonar i Askjelldalsvatnet og andre magasin.**
NVE bør vurdere trøngen for - og nytten av - nye manøvreringsreglar utfra ei «kost-nytte»-vurdering, med landskap og friluftsliv opp mot tapet av kraftproduksjon.
- **Gjennomføring av fiskeforvalting i reguleringsmagasina**
Regulanten nå gjennom standard naturforvaltingsvilkår få pålegg om å halde fram med undersøkingar og moglege tiltak som fremjar fisken, fisket og friluftslivet i reguleringsmagasina.
- **Pålegg om tiltak som tek omsyn til villreinen sin arealbruk gjennom året**
Gjeld først og fremst areal kring Askjelldalsvatnet og andre reguleringsmagasin. Føremålet er å skaffe til veie eit tilstrekkeleg kunnskapsgrunnlag om reguleringa sin påverknad på reinen sitt leveområde. Kartlegging og tiltak i nært samarbeid med villreinnemnda.
- **Vedlikehald/tilgjengeleggjering av anleggsvegar**
Krav om vedlikehald og offentleg bruk av anleggsvegar i fjellet må vidareførast så langt dette ikkje er i konflikt med omsynet til villreinen. Tida vegane brøyta og er tilgjengelege, må sjåast i samanheng med reinen sine områdebruk. Ev. stenging må skje gjennom adaptiv forvalting, der vegen kan stengast med bom i avgjerande periodar for villrein sin aktivitet. Vegen skal likevel vedlikehaldast.

- **Registrering/kartlegging av kulturminne i regulerings-/revisjonsområdet**
Inntrykket er at kunnskapen om kulturminne, spesielt kring reguleringsmagasina, er avgrensa, og at status er uavklart. Regulanten bør difor gjere ei oppfølgjande kartlegging, for å styrke oversynet, som grunnlag for omsyn og avbøtande tiltak. Gjeld heile vassdraget.

STRAUME (fjordsystemet til Vossavassdraget, Evanger kraftverk)

- **Senking av terskel på Straume i Vaksdal** med omsyn til flaum og ynske om meir vassutskifting i fjorden.

FLAUMDEMPING

- Vi ber om at nye vilkår ikkje er eit hinder for at regulanten kan drive flaumdemping gjennom aktiv regulering før og under store tilsigsepisodar.

GRUNNNGJEVING FOR PRIORITERTE TILTAK

Nærare utdjuping av prioriterte tiltak går fram av det følgjande:

Høgare minstevassføring på anadrom strekning i Ekso (nedanfor Nesevatnet)

Redusert vassføring grunna regulering av Myster kraftverk, har gjeve tap av gyte-/oppvekstområde, med redusert produksjon av ungfisk og smolt (anadrom fisk). I dette høvet er det innført avbøtande tiltak gjennom minstevassføring og biotopfremjande tiltak.

Regulanten har i dag følgjande krav til slepp av minstevassføring ved utløpet av Nesevatnet (Myster kraftverk), jf. pkt. 1 i konsesjonsvilkåra frå 1983:

- 2 m³/s i perioden 01.05 - 30.09 (sommarvassføring).
- 1 m³/s i perioden 01.10 - 30.04 (vintervassføring).

Til samanlikning er Q95 verdiane for det naturlege nedslagsfeltet til Nesevatnet på 5,33 m³/s om sommaren og 1,06 m³/s om vinteren. Dagens minstevassføring om sommaren er heile 3.33 m³/sek lågare enn Q95-verdien.

BKK vurderer at dagens minstevassføring, i kombinasjon med biotopfremjande tiltak, er tilstrekkeleg, og gjev gode forhold for anadrom fisk. Her vert det peika på at vasslepp tilsvarande Q95 vil gje eit ytterlegare produksjonstap på 25 GWh per år (samla 51,8 GWh), og at nytten ved å sleppe meir vatn, ikkje overstig kostnadane.

Vaksdal kommune si vurdering er at dagens minstevassføring er *låg* i høve til Q95-verdien. Det er grunn til å tru at eit vasslepp tilsvarande denne verdien, vil betre leve- og produksjonsforholda for anadrom fisk og livsmiljøet i vassdraget. Vurderinga er også at ei auke i vassføringa vil gje vel så stor nytte som biotopfremjande tiltak, sjølv om det vil vere behov for å vedlikehalde eksisterande tiltak og vurdere trøngen for nye.

Ei høgare vassføringa vil høgst truleg styrke den sårbare situasjonen for anadrom fisk i Ekso, med verdiane dette representerer for samfunnet. Samstundes vil meir nedbør/tilsig som følgje av

klimaendringar, til ein viss grad, redusere kraft- og verditapet ved høgare minste-vassføring. Det er også naturleg å sjå revisjonsprosessen opp mot dagens krav ved regulering av nye vassdrag, med minstevassføring som eit vanleg vilkår.

«*Alminnlig lavvannsføring*» (ALV) eller *biologiske kriterie*, som til dømes vassdekt areal, kan vere alternativ til Q95 ved fastsetting av minstevassføring. Dette vil gje mindre krafttap, samstundes som ein sikrar betre miljøforhold enn i dag. Her er det naturleg å leggje lokal-kunnskap og lokale analysar til grunn.

Kommunen kjenner ikkje til kva som vil vere rett utgangspunkt ved ei auke av minstevassføringa i Ekso. Dette må vere opp til fagmiljøet å fastsetje, ut frå lokale forhold i elva. Kommunestyret *ber difor NVE sikre eit tilstrekkeleg slepp av vatn frå Nesevatnet ut frå omsynet til natur-, miljø- og rekreasjonsverdiar i Ekso, spesielt av omsyn til livsvilkåra for laks.*

Spesifisering av krav ved vasstandsendringar/effektkøyring, Myster kraftwerk

Sidan brå endringar i vasstand nedstraums utløpet frå Myster kraftwerk gav stranding av ungfish ved stans av kraftverket, har miljøbasert vassføringsreduksjon vore konsesjonsfesta i manøvrerings-reglementet sidan 2009. Dette tydar trinnvis nedkøyring ved stans, for å redusere skadeverknadane. Det vart også fastsett strengare regime for manøvrering ved hurtige vasstandsendringar av same årsak.

Sjølv om det innført krav om dempa nedkøyring, er det framleis observert stranding av fisk, og NORCE skal no undersøke verknadane av rutinane for nedkøyring av kraftverket. Med bakgrunn i situasjonen er det trond for nye og skjerpende reglar for manøvreringsregimet. NVE bør difor fastsetje nye vilkår som i større grad tek omsyn til anadrom fisk, med presise reglar for vasstandsendringar, jf. «Håndbok for miljøtipasset effektkjøring».

Fagleg overvaking og gjennomføring av biotop-/habitattiltak i anadrom del av Ekso.

Av revisjonsdokumentet går det fram at BKK har gjennomført overvaking og faglege undersøkingar av anadrom del av Ekso, med tanke på anadrom fisk, mellom anna gjennom LIV-prosjektet. Ut frå dette er ei rekke fiskeforsterkande tiltak gjennomført, for å bøte på skade av reguleringa. Revisjonen må sikre at både undersøkingane og tiltaksarbeidet vert vidareført og utvikla. Dette kan gjerast gjennom standard miljøvilkår.

Vurdering av minstevassføring i øvre delar av Eksingedalsvassdraget

Det er i dag ikkje krav av minstevassføring frå reguleringsmagasina i øvre delar av vassdraget. BKK skriv at eit framtidig vasslepp frå Askjelldalsvatnet og Grøndalsvatnet tilsvarande Q95, vil gje eit produksjonstap på om lag 39 GWh/år. Regulanter meiner at ei slik vassføring vil gje store tap av fornybar vasskraft, og ikkje vere kostnadseffektiv i høve til nytteverdien (landskap, rekreasjonsverdi, fisk og fiske m.m.).

Innkome krav ved revisjonsprosessen viser at fleire høyringspartar er opptekne av minstevassføring, ut frå omsynet til natur, miljø, rekreasjon og landskap. Eksingedalen Bygdaråd, som representerer mange lag i dalen, nemner spesielt området frå Gullbrå til Bergo, der dagens vassføring er svært låg i delar av året. Meir vatn på desse stadene vil bety mykje for landskapsverknaden, og fremje både inntrykket og bruken av vassdraget til rekreasjon, oppleveling, reiseliv med meir.

Den låge vassføringa gjer Ekso meir utsett for ytre påverknadar enn vanleg, med følgjer for vassmiljøet oglivet i elva. Til dømes frå jordbruksdrift, og «vassdirektivet» set restriksjonar for bruk av jordbruksareala langs elva.

Ei høgare vassføring vil kunne gjere elva mindre utsett for ytre påverknad enn i dag, og det er relevant å vurdere om meir vatn vil gje høgare pH og betre levekåra for laks i nedre del.

I følgje revisjonsdokumentet vil ei minstevassføring etter Q95 gjev følgjande vasslepp:

Reguleringsmagasin	Sommarvassføring	Vintervassføring
Askjelldalsvatnet	1.10 m ³ /s	0.25 m ³ /s
Grøndalsvatnet	0,33 m ³ /s	0,13 m ³ /s

Det er vanskeleg å setje verdien av tapt kraftproduksjon og opp mot nytten ved høgare vassføring i Ekso, og kor grensa for «kost-/nytte» går. Likevel bør det vere rom for å krevje ei auka vassføring ut frå verdiane/kvalitetane dette vil representer. Her er det òg naturleg å ta med venta auke i tilsiget til kraftmagasina, og kor mykje det vil utgjere i kraftproduksjon, som erstatning for tap ved minste-vassføring.

Kommunestyret meiner at ei minstevassføring vil fremje fleire verdiar/kvalitetar, og ber NVE gjere ei samla vurdering av venta verknad og «kost-/nytte» ved å sleppe meir vatn, med utgangspunkt i Q95 eller andre kriterie.

Utarbeiding av terskelplan

I følgje revisjonsdokumentet er det etablert om lag 35 tersklar i vassdraget etter reguleringa, for å fremje gyte- og oppvekstforhold for fisk, jf. tabell 20, side 62.

Med bakgrunn i *erfaringar og ny kunnskap* er det naturleg å gjennomføre ei evaluering av korleis tersklane har fungert, og om dei er tenlege for framtida. Regulanten bør difor få krav om å utarbeide ein terskelplan innan utgangen av 2024, med gjennomgang av alle tersklar i høve til effekt og nyteverdi. Planen må gje ei statusskildring, og konkretisere trøngen for eventuelle tiltak og endringar, som til dømes fjerning eller modernisering/endra utforming. Aktuelle vurderingspunkt er:

- * habitatforhold for fisk, spesielt laks og sjøaure.
- * vandringsforhold for fisk (laks og sjøaure).
- * problematikk knyt til sedimentasjon (finststoff)
- * vasskvalitet/næringsalter/eutrofiering/tilgroing - ytre påverknad
- * landskapsverknad.

Pålegg om fisketrapp i Høsefossen, eller andre vandringsfremjande tiltak

I følgje revisjonsdokumentet har regulanten pålegg om å lette oppvandringa for laks og sjøaure i Høsefossen (anadrom grense), for å tilretteleggje nye gyte- og oppvekstområde. Det er gjennomført sprenging av kulpar nedanfor fossen, utan at vandringsforhold er etablert.

Kommunen ber NVE gje pålegg om å byggje laksetrapp i Hønsefossen. Tiltaket må tuftast på behovet for nytt areal for anadrom fisk.

Pålegg om klipping og fresing av elvebotnen for å fjerne krypsiv/flotgras

Det er store innslag av krypsiv og flotgras i elva fleire stader, og førekommstane er aukande. Denne tilgroinga er ei endring i høve til det opprinelege, og påverka elvemiljøet i stor grad. Utbreiinga vert sett på som svært ueheldig for utøving av det tilrettelagde fisket etter innlandsfisk i Ekso. Vidare har undersøkingar vist, t.d. i Mandalselva, at innslaget av vassplantene fremjar produksjon av ungfisk. Dette er ikkje ønskjeleg i Ekso, og

lokale krefter har lagt ned stor, fleirårig innsats med utfiskingstiltak grunna overtette bestandar, som i vesentleg grad skuldast reguleringa/«begroinga».

BKK har gjennomført og finansiert mekanisk klipping og fresing av elvebotnen fleire gonger på utvalde stader i elva som avbøtande tiltak. I revisjonsdokumentet viser BKK til at tilgroing kan skuldast fleire forhold, ikkje berre regulering, og at situasjonen også oppstår i uregulerte vassdrag. Regulanten vil difor ikkje ta på seg einaansvaret for gjennomføring, og meiner at framtidige tiltak må finansierast av fleire.

Undersøkingar har vist at lågare vasshastigkeit med auka sedimentasjon, er ein vesentleg faktor for framveksten av vassplanter. Årsakene kan vere fleire, men med bakgrunn i den sterke reduksjonen i vassføring i Eksingedalsvassdraget, kan ein med stort sannsyn peike på reguleringa som ein hovudårsak. Dette går også fram av NIVA-rapport 0-90136, ved Tor Erik Branderud mfl., der konklusjonen er at «*regulering og terskelbygging synes entydig å være årsaken til den kraftige plantevæksten omkring Lavik og enkelte andre steder i vassdraget*». Denne sannsynsovervekta bør NVE leggje til grunn i si handsaming.

Det vil vere viktig å få formalisert arbeidet med å fjerne krypsiv og flotgras som avbøtande tiltak, med BKK som ansvarleg for gjennomføring og finansiering. Dette bør konkretiserast i konsesjonsvilkåra, eller som standardvilkår, ved at regulanten skal utarbeide, iverksette og finansiere femårsplanar for jamleg klipping og fresing på utvalde stader, i samråd med grunneigarar og lokale fiskeinteresser (Ekso Villfisk).

Driftsavtale om lokalt kultiveringsarbeid – innlandsfisk

Kraftreguleringa har påverka bestandssituasjonen for innlandsfisk og forholda for utøving av fiske, gjennom auka tilgroing og høgare produksjon av fisk, med overtett aurebestand og redusert kvalitet på fisken som resultat.

Fiskerettshavarane og Ekso villfisk har over fleire år arbeidd for å fremje fritidsfisket etter innlandsfisk i Ekso, ved utfisking av småfisk, i tillegg til oppføring og gjenutsetting av eit utval av fisk etter konsesjon frå Statsforvaltaren. Arbeidet har ført til at Ekso vert sett på som ei attraktiv fiskeelv etter brunaure, langt ut over kommunen sine grenser. Kultiveringsarbeidet må vidareførast for å oppretthalde og utvikle fisketilbodet, men er ressurskrevjande. Frå 2011 og fram til 2018 gav BKK avtalefesta, økonomisk støtte til fiskeforvalting frå Nese og opp i fjellet. Denne avtalen er no avslutta, etter initiativ frå BKK.

Grunna påverknaden reguleringa har for aurebestanden og fisket i Ekso, er det naturleg at regulanten støttar opp om, og dekkjer utgiftene med kultiveringsarbeidet gjennom årlege driftstilskot.

Kommunen vurderer at ei slik finansiering ligg utanfor konsesjonsfesta fiskefond, men fonda vil kunne nyttast til andre, supplerande tiltak.

Avklare regulanten sitt ansvar for kalking av lakseførande strekning.

Lakseførande del av Ekso, frå Tverrdalselva ved Høvik, har vore kalka sidan 1997, finansiert av statlege kalkingsmidlar. Bakrunnen er langtransportert, sur nedbør, og BKK skriv i revisjonsdokumentet at kostnaden skal dekkjast av Miljødirektoratet, på lik linje med andre kalkingsprosjekt

Målingar har vist at overføring av vatn frå Eksingedalsvassdraget, både ved Askjellsvatnet og Myster kraftverk, har ført til lågare pH i elva på grunn av større påverknad av surare vatn frå sidebekkar til vassdraget. Av den grunn har reguleringa høgst truleg påverka vasskvaliteten negativt.

Ved opning av revisjonsprosessen kom det krav om at regulanten bør ha ansvaret for kalking. Kommunen tek ikkje stilling til dette, men ønskjer at revisjonen avklarar ansvarsforholdet til BKK.

Rutinar for å hindre gassovermetning ved Myster kraftverk

I 2018 førte gassovermetning ved Myster kraftverk til at ungfish av laks og sjøaure døde i elva. BKK skriv at selskapet no har gode rutinar for å hindre at slik overmetning skjer igjen. Statsforvaltaren med fleire, har fremja krav om at regulanten må identifisere stader der situasjonar kan oppstå, med skildring av både planar og gjennomførte tiltak. Aktuelle tiltak kan vere overvaking og alarmsystem som varsler mogleg fare.

BKK skriv i revisjonsdokumentet at det er etablert system for å hindre at overmetning skjer.

Vaksdal kommune ser det likevel som viktig at nemnde framlegg til tiltak ver tekne inn i konsesjonsvilkåra.

Reinsking av Trefallsvatnet

Anleggsarbeid på damanlegg øvst i vassdraget har ført til sedimentasjon av slam og partiklar i Trefallsvatnet gjennom mange år. I tillegg kjem avsetjing av finstoff grunna lågare vassføring etter reguleringa. Desse forholda har påverka botnsubstratet og vassmiljøet i vatnet, både med tanke på vassvegetasjon, fiske med meir.

Regulanten bør få krav om å kartlegge tilstanden i vatnet, og reinske opp etter fastsett plan.

Omsyn til villreinen som konsesjonsvilkår

Villreinen i Fjellheimen villreinområde nyttar områda kring magasina til Eksingedalsreguleringa som viktige leve-/funksjonsområde gjennom året, jf. kart om områdebruksfrå 2020. I dette høvet kan det oppstå moglege arealbrukskonflikter mellom villreinen sin arealbruk, fysiske inngrep og menneskeleg aktivitet.

Uheldige verknadar kan vere hindringar ved regulermagasin og ferdsle på regulanten sine anleggsvegar. Samstundes kjem ålmenn ferdsle på stiar og til hytter i området. I dette høvet vil summen av inngrep/aktivitet og dei naturgjevne tilhøva vere mest avgjeraande for verknaden og tolegrensa for reindsyra.

I revisjonsdokumentet går det fram at regulanten har god kontakt med villreinnemnda for Fjellheimen om tenlege løysingar for villreinen, og soleis godt kjend med utfordringar og naudsynte omsyn.

Kommunestyret støttar statsforvaltaren og andre sitt krav om å kartlegge reguleringa sin verknad for villreinen, med framlegg til avbøtande tiltak. Desse må skje i nært samarbeid med villreinnemnda, for å sikre rett problemstilling og innfallsvinkel.

Pålegg om å vedlikehalde/tilgjengelegjere anleggsvegar i reguleringsområdet

Kommunen ser på anleggsvegane inn i fjellområdet som viktige utgangspunkt for friluftsliv og rekreasjon. Regulanten bør difor få pålegg om å vedlikehalde desse vegane, til bruk for ålmenta, men samstundes etablere ordningar, som til dømes vegbom, når det er naudsynt i høve til villreinen sin bruk av området. Dette inneber at regulanten må sikre god noko overvaking av arealbruken.

Manøvreringsregime i regulermagasin

I samband med revisjonsprosessen er det kome krav om magasinrestriksjonar i Askjelldalsvatnet, Grøndalsvatnet og Kvanndalsvatnet med omsyn til landskap og friluftsliv. BKK seier her at slike restriksjonar vil gje vesentlege konsekvensar for fleksibiliteten i reguleringa, både med tanke på forsyning og flaudemping, i tillegg til store, økonomiske tap av fornybar energi.

Kommunen har ikkje kompetanse til å vurder dei ulike omsyna opp mot kvarandre, med tanke på verknad og «kost-/nytteverdi. Dette er komplekse system som krev fagleg innsikt og utgreiing. NVE bør difor gå grundig inn i problematikken , og sikre tilstrekkeleg vurdering av begge forholda.

Fiskeforvalting i reguleringsmagasina

I følgje revisjonsdokumentet har regelmessige undersøkingar gjeve BKK god kunnskap om fiskebestanden i reguleringsmagasina, og regulanten har gjennomført fleire forvaltings-/ kultiveringstiak i innsjøane, mellom anna etter pålegg,

Kommunestyret har ikkje spesielle merknadar til framtidige aktivitet og tiltak i regi av regulanten, ut over at det må stillast krav om regelvis undersøkingar, mellom anna i form av prøvefiske og aktuelle tiltak for å fremje fisken, fisket og friluftslivet. Dette kan sikrast gjennom standard naturforvaltnings-vilkår. I tillegg bør det vurderast tiltak og rutinar ved drift anlegga, som hindrar spreieing av røye nedover i vassdraget

Fiskefond

I samband med reguleringane fekk regulanten pålegg om å opprette fleire, ulike fond, mellom anna til «oppkjøp av vilt og fisk» i kommunen, sjå punkt 5.4, tabell 2 1 i revisjonsdokumentet. Årlig innbetaling til desse fonda, er avgrensa til kr. 10 000 og kr. 15 000.. Summen må sjåast i samanheng med tidpunktet for oppretting, historisk kraftproduksjon og dagens pengeverdi, som evt. grunnlag for å heve årleg innbetaling.

Kartlegging av eksisterande kulturminneverdiar

I revisjonsdokumentet, pkt. 3.7.2, viser BKK til at det ikkje er registrert verna kulturminne i revisjonsområdet.

Med Vestland fylkeskommune som kjelde, vise vi til at fleire kulturminne er påvist i utbyggingsområdet, jf., rapport frå Miljøverndepartementet i 1989, og at Historisk Museum har gjennomført registreringar i området. Vidare viser revisjonsdokumentet kapittel 7, til at det er fangstanlegg, dyregraver og bogestillingar i området.

Vaksdal kommune har ikkje tilstrekkeleg kompetanse til å vurdere konsesjonen sin verknad på kulturminna. Likevel er inntrykket at dagens oversikt kan vere mangefull, og at fleire kulturminne har uavklart status. *Med dette som bakgrunn vil de vere naturleg at NVE set krav om ei oppfølgjande kulturminneregistrering i tiltaksområdet. Dette for å kartleggje statusen betre, og gjennomføre eventuelle, avbøtande tiltak for å sikre aktuelle verdiar.*